

Søndag den 15. juli 2018, kl. 20:30
Lucas DEBARGUE, klaver (F)

Frédéric CHOPIN (1810-1849)

Polonaise 'Heroique' i As-dur, op. 53 (1842),
7'

Scherzo nr. 2 i B-mol, op. 31 (1837), 10'

Nocturne i C-mol, op. 48 nr. 1 (1841), 5'

Barcarolle i Fis-dur, op. 60 (1846), 9'

Scherzo nr. 1 i H-mol, op. 20 (1831 - 32), 10'

Karol SZYMANOWSKI (1882-1937)

Sonate for klaver nr. 2 i A-dur, op.21 (1910), 27'

I. *Allegro assai*

II. *Allegretto tranquillo*

--- Pause ---

Lucas Debargue appears courtesy of Sony Classical International

10:00 Et kvarter med gårsdagens kunstner
13:00 Rundvisning i park og på slot
15:00 Strygesekstet (Strauss, Tjajkovski)
16:15 Koncertintroduktion, v/ Mathias Hammer
20:30 Lucas Debargue (F), klaver

Om musikken

F. Chopin (1810-1849): Udvalgte klaverværker

Få europæiske lande har grummere historie end Polen, der i århundreder var strategisk kastebold mellem omkringliggende stormagter. Undertrykkelse er grundingrediensen i den forpinte polske folkesjæl. Men end ikke den mest tyranniske besættelsesmagt har kunnet pille den nationale stolthed ud af polakkerne.

I Chopins levetid fandtes Polen ikke som en selvstændig nation. Men hans musik indvarslede håb om en lys fremtid. Den er baseret på landets kontrastrige folkemusik. Dens voldsomme drama er et billede på den krigeriske samtid. Dens lyriske poesi giver mindelser om en rosenrød fortid. Og selvom Chopin forlod sit hjemland i 1830, og aldrig satte benene på polsk jord igen, er hans status som Polens nationalkomponist urørlig.

Chopin er samtidig den romantiske klaverkomponist par excellence. Samtlige hans værker er for klaver, han var selv klavervirtuos, og hans musik har dannet skole for romantisk klaverbehandling. Hans skrøbeligt drømmende klangunivers kommer smukkeste til udtryk i de berømte *Nocturner*, der beskriver nattens længsler.

Nocturne i c-mol, opus 48 nr. 1 (1841) er spændt ud mellem månelysets erotiske melodi og nattens tragiske mørke. Midterdelens rolige koral udvikler sig til en sejrxfanfare - nattens atmosfærer i en ordløs fortælling.

Barcarolle, opus 60 (1846) er med sin sublime poesi nært beslægtet med nocturnerne. Men *Barcarolle* vidner også om, at Chopin levede hele sit voksenliv i eksil og blandt andet inspireredes af sangbarheden i italiensk *Bel Canto*. *Barcarolle* er betegnelsen for venetianske gondolieres lyriske sang, og værket beskriver netop gondolernes bildt vuggende bevægelser, der gradvist bliver til en lidenskabelig beruselse.

En polonaise er en polsk folkedans, og med dens karakteristiske rytme er den lyden af Polens bankende hjerte. Chopins stolte *Polonaise i As-dur, "Polonaise héroïque"* (1842) er blandt hans mest berømte værker. Dels fordi det tilhører hans mest virtuose værker, dels fordi det medrivende hovedtema er uimodståeligt, og dels fordi videreformidlingen af patriotisme, højtidelighed og triumf er indbegrebet af polsk selvforståelse.

Chopins fire *Scherzi* hører til hans mest dramatiske og teknisk krævende værker. *Scherzo nr. 1 i h-mol* blev

påbegyndt i 1830, da Chopin forlod sit krigshærgede hjemland. Afmagt og frustration lyser ud af hovedtemaets eksplosive temperament, mens sidetemaet citerer en blid polsk julesang. Sammenstødet mellem de to verdener - bitterhed og vrede overfor idyl og hjemlige følelser – er grundlaget for scherzoens store virkning.

Det samme gør sig gældende i *Scherzo nr. 2 i b-mol* (1837). Chopin beskrev åbningsmotivet som "i et dødehus", der står i skarp kontrast til det iørefaldende sidetema, der har gjort værket til Chopins oftest spillede scherzo.

K. Szymanowski (1882-1937): Klaversonate nr. 2

Arven efter Chopin var en byrde for landsmanden Szymanowski. Han forsøgte at gå i mesterens polske fodspor, men succesen udeblev. Szymanowski fandt i stedet sit tonesprog i krydsfeltet mellem Wagner, Debussy og Skrjabin. Szymanowski er ikke en udpræget polsk komponist, men hans originalitet og særegne udtryk har alligevel gjort ham til en national stolthed.

Klaversonate nr. 2 er blandt Szymanowskis hovedværker. En pianistisk tour de force, der udfordrer instrumentets klanglige kapacitet og pianistens ekvilibristiske formåen. Det er en halv times STOR klavermusik: kontrastrigt, brusende, berusende, imponerende og insisterende.

Førstesats er dæmonisk. En mørk wagner'sk urkraft driver ustoppeligt frem mod eksploderende tonekaskader. Selv det lyriske sidetema rummer en skæbnesvanger atmosfære af noget gruopvækkende rundt om næste hjørne. Andensats begynder som en tilforladelig kontrast. Den pludrende lyse melodi og finurlige polyrytmik leder tankerne mod Skrjabin. Det diffuse tonale fundament er helt debussy'sk. Men hurtigt åbner Szymanowski sin egen værktøjskasse og kaster os i en række forskelligartede afsnit fra krigeriske bombardementer til senromantisk patos, salonmusik og chopin'ske virtuoserier. Den rappe finale er en næsten forrykt fuga. Fugainsatserne flyger som kanonkugler gennem luften. Og når den sidste tone er affyret, vil både pianist og instrument føle sig sønderskudt. Publikum vil til gengæld måbe af begejstring!

Mathias Hammer

10:00 Et kvarter med gårsdagens kunstner
13:00 Rundvisning i park og på slot
15:00 Strygesekstet (Strauss, Tjajkovski)
16:15 Koncertintroduktion, v/ Mathias Hammer
20:30 Lucas Debargue (F), klaver

Om kunstneren

Lucas Debargue (F)

Der findes allerede mindst én dokumentarfilm om Lucas Debargue, og den lægger ud med et sigende moment i den unge franske pianists karriere. Det er til gallakonzerten efter Tjajkovskij-konkurrencen i Moskva 2015. Formanden for konkurrencen, Valery Gergiev, står selv ude i kulissen, parat med et venligt puf til den ikke så scenevante franskmand, som han allerede har sikret sig til sin egen festival, Hvide Nætter i Skt. Petersborg. Inde i salen venter et begejstret Moskva-publikum, heriblandt en faderligt smilende præsident Putin, og Debargue spiller naturligvis Tjajkovskij for dem, Valse Sentimentale, og tager efterfølgende imod alle blomsterbuketterne nede fra salen, som om han næsten har prøvet det før.

Alt sammen lige efter bogen — bortset fra at Debargue ikke er vinderen af konkurrencen. Ja, faktisk sluttede han sidst af de seks finaledeltagere. Der blev uddelt én førstepris, to andenpriser og to tredjepriser. Dvs. fem mand oppe på skamlen og én lige udenfor, den værst tænkelige placering: Lucas Debargue.

Så hvad foregår der? Hvorfor er det nummer sjok der på Gergievs invitation sidder og spiller for Putin, en begivenhed uden fortilfælde i den ellers så myteomspundne konkurrences historie? Ja, først og fremmest var der ikke ligefrem enighed i juryen, og ikke alle er lige diskrete omkring det. Boris Berezovsky kalder således uden omsvøb den 24-årige Debargue for "et geni". Men i konkurrencer er det som bekendt de pianister, man kan blive enige om der vinder. Den vigtige kunstneriske pris fra Moskvas musikkritikere bliver dog åbenbart tildelt under knap så komitéagtige forhold. I hvert fald går den uden videre til Lucas Debargue, en pianist hvis "incredible gift, artistic vision, and creative freedom have impressed the critics as well as the audience." De har også sikret

sig Debargue til en koncert senere på året, så Moskva ikke skal stå tilbage for de Hvide Nætter i Skt. Petersborg.

Og at en fremtrædende russisk klaverlærer udvandrede fra salen i protest, da Debargue spillede Tjajkovskij-konzerten i finalerunden — mens hun højt og tydeligt gav udtryk for, at hun ikke kunne bære at høre den spillet af en der tydeligvis ikke var blevet korrekt lært op — havde langt fra den ønskede effekt, med mindre hun da var en særligt snedig Debargue-fan der ønskede at booste hans hastigt voksende ry som den nye, store klaverdissident. De daglige transmissioner fra konkurrencen på Medici-kanalen skadede naturligvis heller ikke, heller ikke de offentlige indlæg fra indignerede jurymedlemmer der ikke ville have siddende på sig, at de havde placeret den bedste pianist sidst — og Debargue vendte tilbage til Paris som en halvt forgudet, halvt forkættet pianist, en lettere skandaleombrust celebritet der tålmodigt lod sig fotografere sammen med russiske turister som genkendte ham på gaden. Og som agenturerne og pladeselskaberne kæmpede om.

Men den forbitrede russiske klaverlærer havde fuldstændig ret, sandsynligvis langt mere end hun anede: Lucas Debargue var bestemt ikke blevet korrekt lært op. Snarere fuldkommen ukorrekt. Han opdagede først den klassiske musik som otte-årig, i sine forældres pladesamling, Mozart og Bach, blev fuldkommen besat og lærte sig selv at læse noder. Som 11-årig fik så han en slags lærer, madame Meunier, der forsøgte at sætte skik på ham og lære ham de grundlæggende ting. En utaknemmelig opgave for Debargue ignorerede enhver henstilling i den retning. Han søgte noget helt andet i klaverspillet. Og så holdt madame Meunier — der må have været noget af en engel — op med at være hans lærer, i hvert fald i normal forstand, og blev i stedet hans bedste musikalske

10:00 Et kvarter med gårsdagens kunstner
13:00 Rundvisning i park og på slot
15:00 Strygesekstet (Strauss, Tjajkovski)
16:15 Koncertintroduktion, v/ Mathias Hammer
20:30 Lucas Debargue (F), klaver

Om kunstneren (fortsat)

ven, introducerede ham til alt det, han ikke ville have fundet på egen hånd og lod ham ellers følge sin egen vej, hvilket i høj grad bestod i at spille ting som han efter normale begreber på ingen måde var klar til.

Det blev de lykkeligste år i Lucas Debargues liv. Fra han var 11 til han var 15, var han fuldstændig neddykket i musikken, intet andet eksisterede. Han boede stadig hjemme, så mad på bordet, tøj på kroppen og tilsvarende fænomener dukkede op helt af sig selv.

Som sekstenårig holdt Debargue så helt op med at spille. De næste tre år rørte han kun et klaver ved et par fester, hvor han satte sig ned og improviserede. I stedet studerede han litteratur og spillede elbas i et rockband. Maden på bordet og tøjet på kroppen dukkede op via et efterhånden mytisk job bag kassen i et supermarked.

Og så en dag spillede han alligevel, på opfordring fra en ven, på en musikfestival, tre stykker som han stadig havde i hovedet. Og vennen sagde: "Du burde tage tage seriøs undervisning hos nogen."

Og så, efter at mindst en seriøs professor havde rystet på hovedet ad hans spil, endte Lucas Debargue med at få sin første professionelle undervisning som 20-årig. Han dukkede op hos Rena Shereshevskaya og spillede for hende. En kollega spurgte hende, om hun virkelig ville tage denne gale elev. Hun svarede ja. Kollegaen spurgte, hvad vil du gøre med ham. Og hun svarede, at det anede hun ikke.

Debargue udeblev imidlertid igen og igen fra sin første time. Shereshevskaya ringede ham til sidst op, og først da erfarede Debargue, at hun havde accepteret ham som elev. Han havde ikke ulejlighed sig med at tjekke listen for klassen, overbevist om at han ikke var kommet ind.

Men han havde fået en lærer med en viljestyrke der matchede hans egen. Og som, udover hullerne i hans spil, også havde spottet den så at sige indbyggede, nærmest medfødte virtuositet a la Horowitz. Og som desuden havde sin egen filosofi når det gælder klaverkonkurrencer. Der bør holdes på et minimum, ellers vil de bare glatte de unge pianisters spil ud og vænne dem til at pumpe sig op med kunstige følelser.

På et tidspunkt bør man dog kaste sig ud i én stor konkurrence. Og hvis Lucas fortsatte som han var begyndt, så ville det for hans vedkommende en dag blive Tjajkovskij-konkurrencen.

Ulrik Damgaard Andersen

Festivalen støttes af

AUGUSTINUS FONDEN

STIFTET 25. MARTS 1942

LOUIS-HANSEN FONDEN

Oticon Fonden Knud Højgaards Fond
- GRUNDLAGT 1944 -

STATENS KUNSTFOND

DRONNING MARGRETHES
OG PRINS HENRIKS FOND

15. Juni Fonden

KONSUL GEORGE JORCK OG
HUSTRU EMMA JORCK'S FOND

DET
OBELSKE
FAMILIEFOND

Middelfart
KOMMUNE

koda kultur

BECKETT-FONDEN

DEN FABERSKE FOND

GANGSTEDFONDEN

TOYOTA · FONDEN

A/S Fehr og Co.s Fond

GOETHE
INSTITUT

SOLIST
FORENINGEN
OF 1921

HINDSGAVL SLOT

Sonning-Fonden

10:00 Et kvarter med gårsdagens kunstner
13:00 Rundvisning i park og på slot
15:00 Strygesekstet (Strauss, Tjajkovski)
16:15 Koncertintroduktion, v/ Mathias Hammer
20:30 Lucas Debargue (F), klaver

15. juli

Hindsgavl Festival
50. sæson 2018